

De groene nep, ook in Sittard

Posted on 28 december 2019 by Lucas Hartong

Dankzij het dwingende kabinetsbeleid moeten Nederlandse gezinnen de komende jaren afscheid nemen van aardgas. Gemeenten komen met alternatieven: stadswarmte, elektrisch koken, warmtepompen en zonnepanelen. In de praktijk gaat dat gepaard met haastige speed en slechte omgang met de consument. Neem nou 'proeftuinproject' Het Groene Net (HGN) in Sittard-Geleen, Limburg.

HGN, CLVN, ACM, NMDA, HR++, BES... de afkortingen vliegen je om de oren zodra je serieus in een 'proeftuinproject' als Het Groene Net duikt. Waar gaat het om? Het Groene Net is een al langer bestaand warmtenet in de omgeving van Sittard-Geleen en eigendom van de gemeente (50%) en EnNatuurlijk (50%).

Dit warmtenet is aangesloten op de BES: Biomassa Energiecentrale Sittard. Die energiecentrale wordt hoofdzakelijk, zo wordt gesteld, gestookt met snoeiafval. Omdat het kabinet de burgers van Nederland van het gas af wil – als enige land ter wereld, maar daar gaat het nu even niet om – werden enkele tientallen 'proeftuinprojecten' opgezet, om te bezien welke manieren van ombouw het beste zouden uitpakken.

Zo kwam het dat er een zware delegatie van Binnenlandse Zaken naar Sittard-

Geleen afreisde, vergezeld van onder andere Bouwend Nederland, met de smeebede aan de gemeenteraad om vooral maar een subsidieaanvraag in te dienen voor stook op het warmtenet. Die aanvraag kwam er en Sittard-Geleen ontving in het kader van de Tender Gasvrije Wijken een subsidie van 4.8 miljoen.

Belangenclub doet 'transitiescan'

Maar ja, die burger met z'n huis. Huurders en particuliere eigenaren maken een eigen afweging met kosten-baten-analyse en kun je moeilijk dwingen. Er is om te beginnen al onduidelijkheid over de positie van die huurders. De gemeente stelt dat die meedoen, maar raadslid Jack Renet (Samen Politiek Actief-SPA) betwijfelt dat sterk.

Renet vernam dat het met de corporaties nog niet rond is en dat bovendien geldt dat de huurders formeel akkoord moeten gaan met zo'n ingrijpende verandering. De gemeente dacht ondertussen diep na en huurde stichting DubbelDuurzaam in voor een 'klantreis': de bewoners in Sittard-Geleen, en dan met name in de proeftuinwijk Limbrichterveld-Noord, moesten worden verleid om mee te gaan doen aan HGN.

Zeer opmerkelijk is, dat die stichting DubbelDuurzaam een 'project' is van de Natuur- en Milieufederatie Limburg. [LINK](#) Een belangenclub, die zeker geen neutrale signatuur heeft. Daarnaast zitten er meerdere gemeentes in, met uiteraard eveneens belangen.

Bij bewoners werd een 'transitiescan' uitgevoerd en zij zouden bij overstap naar het warmtenet een subsidie krijgen: 1500 euro voor spouwmuurisolatie en 2500 euro voor HR++ glas. De aansluitkosten op het warmtenet à 2500 euro moesten de bewoners zelf ophoesten. Er werden drie opties geboden: niet meedoen, meedoen met subsidie of zelf je 'aardgasvrij' organiseren. En oh ja, die subsidie gold niet voor iedereen, want wie al eerder op eigen kosten had geïsoleerd kreeg slechts een fooi voor overschakeling op elektrisch koken.

Investeren maar!

De bewoners, huurders zowel als particuliere eigenaren, waren niet echt blij met alle plannen. Dat begon al met grote vraagtekens bij die 'transitiescan': de kosten van gasgebruik werden veel te hoog ingeschat, er was geen optie mogelijk met

hybride gasgebruik en de kosten en energiebesparing van isolatie alsmede aanschaf van de warmtepomp werden niet correct begroot.

Een flink deel van de bewoners verenigde zich dan ook in het CLVN: Collectief LimbrichterVeld Noord. Eén van de drijvende krachten daarin is dr. Henk van Hoof, oud-medewerker in de chemische industrie: een man die weet waarover hij praat.

Van Hoof ging namens het Collectief in gesprek met Het Groene Net en de gemeente en berekende daarbij dat voor een 'typische twee onder één kapper' het warmtenet tot wel 250 euro per jaar duurder zou gaan uitvallen dan met gasstook en dat de jaarlijkse kosten voor beide opties in de toekomst zeer onzeker waren. Bovendien zouden veel bewoners van deze volkswijk problemen krijgen met een extra investering van minimaal 3000 euro (aan/afsluitkosten).

Dreiging van een financiële strop

Er gingen brieven naar de gemeenteraad en dagblad De Limburger toonde interesse door de plaatsing van een artikel op 4 december 2019. Daaruit kwam naar voren dat lang niet alle bewoners van de 145 particuliere woningen mee wilden gaan doen aan het proeftuinproject: slechts hooguit 45% was positief.

Kim Schmitz

Wethouder Kim Schmitz (GroenLinks) stelt niettemin dat 90 procent zou willen deelnemen. Van Hoof over die onduidelijke deelname: 'Dat betreft dan met name deelname van flats, die veel minder aansluitkosten vergen dan individuele woningen. Er dreigt dus een financiële strop voor de gemeente, die deels eigenaar is van het warmtenet, ondanks de miljoenen subsidie vanuit het Rijk. Dat is niet de eerste keer. In een recente commissievergadering bleek dat de gemeente eerder 2,6 miljoen moest afschrijven op Het Groene Net voor een deelproject in de Ligne (binnenstad). Dit kwam voor het college ook als een verrassing. Daarom willen wij juist nu waarschuwen voor nieuwe financiële verrassingen.'

Als Sittard dit project doorzet met de huidige geschatte lage deelname dan zullen de aansluitkosten voor Het Groene Net hoger gaan uitvallen en bijvoorbeeld via de exploitatiekosten moeten worden doorberekend aan de bewoners. In haar plan gaat de gemeente namelijk uit van 100 procent deelname.

De gemeente gaf Van Hoof antwoord: 'Daarom is het een proeftuinproject! Sommige vraagstukken worden pas gaandeweg het proces duidelijker'. Maar ja, dan zijn de nieuwe ontwikkelingen met navenant geïnvesteerde miljoenen en de afkoppeling van het oude gasnet uiteraard zeer moeilijk terug te draaien.

CO2-metingen: slager keurt eigen vlees

Ook de vraag of biomassa wel zo CO2-neutraal is was voor Van Hoof een belangrijk argument. Bij verbranding van biomassa is de CO2-uitstoot namelijk allesbehalve gering. Het opwekken van warmte met biomassa levert ook nog eens ongeveer twee keer zoveel stikstof op als het verbranden van gas, zo [meldde](#) adviesbureau DNV GL in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

De BES centrale stookt bij op aardgas (wethouder: 15%, HGN: 30%), maar verbrandt 'snoeihout'. 'Dat is een eufemisme. We zien hele boomstammen aangevoerd worden', aldus een cynische Van Hoof. 'De prijzen voor biomassa zullen de komende jaren wegens de relatieve schaarste ook niet bepaald naar beneden gaan'.

De individuele consument moet van het gas af, maar de centrale stookt ermee bij; veel hypocrieter wordt het niet. De gemeente Sittard liet schriftelijk weten dat bij de BES 'continue CO en CO2-metingen plaatsvinden' en dat de centrale 'voldoet aan alle eisen uit de omgevingsvergunning van de provincie Limburg'.

Grote vraag is echter wie die metingen verricht. Wethouder Kim Schmitz wist het niet en verwees door naar de Regionale Uitvoerings Dienst Zuid-Limburg, waaronder de BES centrale valt. Die reageerde niet op mijn vraag daaromtrent.

Wel gaf het college, op antwoord van VVD-vragen, op 18 december aan dat 'de BES jaarlijks de herkomst van de biomassa en de juiste werking van de centrale dient aan te tonen. (...) Van meetgegevens waaruit blijkt dat emissie-eisen overschreden zouden zijn is ons niets bekend'. De slager die zijn eigen vlees keurt dus en het college stelt er blindelings vertrouwen in.

De NMDA-methode

De gemeente betwifelde ook hardop de berekende hogere kosten voor het warmtenet: 'Uitgangspunt daarvoor zijn de tarieven volgens de NMDA-methodiek

van de Autoriteit Consument en Markt (ACM)'. Je zou maar individueel huiseigenaar zijn met een drukke baan! Zoek maar uit hoe dat zit.

Welnu, omdat er bij overstap naar een warmtenet geen alternatief (gas) meer is, heeft de overheid maximale tarieven vastgesteld die aanbieders mogen gebruiken richting de consument (de Warmtewet). Anders kan de aanbieder zijn monopoliepositie mogelijk misbruiken.

De ACM ziet erop toe dat dit eerlijk en transparant gebeurt middels het 'Niet Meer Dan Anders' (NMDA) principe. De prijs van alternatieve energie wordt steeds vergeleken met wat je als consument betaald zou hebben voor evenveel gasverbruik. Dat klinkt op papier leuk, maar in de praktijk pakt dat heel anders uit, omdat de tarieven van verschillende warmtebronnen geheel anders worden berekend en opgebouwd.

Het Sittardse Collectief ging op bezoek bij Het Groene Net en sprak deze NMDA vergelijking door. Van Hoof: 'Daaruit kwam naar voren dat de kosten voor warmtenet-stook op 1508 euro per jaar kwam en die van aardgas op gemiddeld 1380 euro. Als je een beetje scherp om je heen winkelde qua gas-aanbieder kon je zelfs op 1254 euro per jaar uitkomen. Niks 'Niet Meer Dan Anders' dus.

Het Groene Net plaatste kanttekeningen, maar weersprak het niet. Maar de prijs voor gas gaat toch stijgen in 2020 en daarna? De belasting op gas wordt ook hoger en dan wordt de berekening voor een particulier toch anders? Jawel. Gas wordt duurder, maar Het Groene Net betaalt net zo goed de hogere belasting op gasbijstook en het werkt ook via de subsidies door op de kosten van het 'duurzame' deel. Lood om oud ijzer.

Consument zit klem

Is een warmtenet betrouwbaarder dan het gasnet? Neen. Van Hoof: 'De BES heeft er na een brand al eens een heel jaar uit gelegen. Ook is de capaciteit bij heel koud weer onvoldoende. Bij warmtevraag is namelijk, net als bij elektriciteit, sprake van pieken en dalen. Midden in de zomer is er weinig vraag naar warmte en in een stevige winter moet je nagenoeg alles bijstoken met gas en wat er maar te vinden valt.

Kan de consument nog af van dat warmtenet? Heel moeilijk. Ondertussen wordt er voor de bestaande aardgasleiding volgens de wethouder 'in overleg met de

netbeheerder een plan voor uitfasering van de gasinfrastructuur opgesteld'.

Een pelletkachel krijgt vanaf 1 januari 2020 geen subsidie meer, een houtkachel is taboe en terug naar gas kan niet. De consument zit dus volledig klem als het te koud wordt in huis. Dan wordt de keuze: elektrische straalkacheltjes bijplaatsen, op stroom die uit de overige biomassacentrales komt. Zelf iets bouwen zouden gemeentes ook niet toestaan, want geheel zelfstandig energieneutraal worden dat moet de consument natuurlijk niet willen.

Bij de raadsvergadering te Sittard van afgelopen 17 december stonden de ingezonden brieven van het Collectief als ingekomen stuk op de agenda, maar er is niet over gesproken. 'Er gaat nog uitvoerig over HGN worden gediscussieerd. Daarbij is uitdrukkelijk ook aangehaald dat de brieven van de bewoners van Limbrichterveld-Noord worden betrokken', aldus raadslid Jack Renet van SPA.

De gemeente is door haar deelname van 50% in Het Groene Net absoluut niet neutraal. Zij heeft financieel belang bij een zo hoog mogelijk deelname en daarmee zo hoog mogelijke warmteafname. Kritische burgers die daarover anders denken worden genegeerd. Er liggen momenteel warmteplannen voor grote gebieden van Sittard en Geleen, die erop neerkomen dat een alternatieve vorm van verwarmen nagenoeg onmogelijk wordt gemaakt. Zeg maar: weg met het gas en daarvoor in de plaats de gedwongen winkelnering.